

Valvontaosasto
OHJAS
Oikeudelliset asiat
Juha Vilkkö

20.06.2017

Puolustusministeriö

Viite: Työryhmämietinto 2017; Ehdotus sotilastiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi

Tullin lausunto työryhmän mietinnön johdosta

Lausuntopyynnössä pyydetään Tullin lausuntoa työryhmän ehdotuksista säädöspohjaksi sotilastiedustelua koskevalle lainsäädännölle.

Työryhmä ehdottaa säädettäväksi 13 lukua ja 136 pykälää käsittävän lain sotilastiedustelusta. Sen 1 luvun 3 §:ssä määriteltäisiin sotilastiedustelun tarkoitus:

”Sotilastiedustelun tarkoituksena on hankkia ja käsitellä tietoa ulkoisista uhkista ylimmän valtiojohdon päätöksenteon tueksi ja Puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 2 §:ssä tarkoitettujen Puolustusvoimien tehtävien suorittamiseksi.”

Ehdotetun lain 2 luvun 12 §:n mukaisia sotilastiedusteluviranomaisia olisivat pääesikunta ja Puolustusvoimien tiedustelulaitos. Säännöksen mukaan puolustushaarat olisivat sotilastiedustelutoiminnassa niiden alaisia.

Sotilastiedustelu olisi siis yksinomaan sotilasviranomaisille kuuluvaa toimintaa. Lain 3 luvun 15 §:ssä säädettäisiin kuitenkin yhteistyöstä muiden viranomaisten kanssa. Säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa muun muassa Tulli on mainittu esimerkkinä yhteistyöviranomaisesta. Viranomaisyhteistyössä olisi kyse viranomaistaktisesta toiminnasta, jossa nämä muut viranomaiset eivät käyttäisi sotilastiedustelun toimivaltuuksia. Sen sijaan yhteistyö voisi tarkoittaa esimerkiksi peitetoiminnan tai tietolähteen paljastumisen estämistä.

Esitutkinta- ja muussa rikostorjuntaviranomaisasemassaan Tullin kannalta tärkeä ehdotetun lain säännös olisi tiedon luovuttamista koskevat 6 luvun 76 ja 77 §:t. Ensin mainitun pykälän perusteella sotilastiedusteluviranomaisella olisi ensinnäkin velvollisuus ilman aiheutonta viivytystä ilmoittaa esitutkintaviranomaiselle, jos tiedustelumenetelmän käytön yhteydessä ilmeni, että on syytä epäillä RL 15 luvun 10 §:ssä tarkoitettua törkeätä rikosta. Säännöksen tarkoitamista törkeistä rikoksista tullirikoksena voi tulla käsiteltäväksi ainakin maahantuontia sisältävä törkeä huumausainerikos.

Toiseksi, mainitun säännöksen 2 momentti antaisi sotilastiedusteluviranomaiselle eräin edellytyksin oikeuden ilmoittaa esitutkintaviranomaiselle epäilyistä sellaisesta

Valvontaosasto
OHJAS
Oikeudelliset asiat
Juha Vilkkö

20.06.2017

rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kolme vuotta vankeutta. Tätä ilmoittamisoikeutta koskevaa kynnystä Tulli ehdottaa alennettavaksi esimerkiksi rikoksiin, joista ankarimmaksi rangaistukseksi on säädetty vähintään kaksi vuotta vankeutta. Tullirikosten osalta tämä tarkoittaisi sitä, että sotilastiedusteluviranomainen voisi tällöin ilmoittaa Tullille esimerkiksi tiedustelumenetelmiä käyttäen tietoonsa tulleesta epäilyistä huumausainerikoksesta, dopingrikoksesta, salakuljetuksesta tai veropetoksesta. Tällöin epäilyistä rikoksesta ilmoittaminen olisi mahdollista samoin edellytyksin joiden mukaan vielä estettävissä olevista rikoksista voitaisiin ilmoittaa 77 §:n nojalla.

Tullilla ei ole huomauttamista sen suhteen, että sotilastiedusteluviranomaiselle olisi tehtävä ilmoitus ennen esitutkinnan käynnistämistä, jos esitutkinta käynnistetään edellisissä kappaleessa käsitellyn säännöksen tarkoittaman ilmoituksen perusteella.

Tulli ei myöskään näe lähtökohtaista estettä sille, että sotilastiedusteluviranomaisella olisi ehdotetun 10 luvun 108 §:n nojalla saada tietoja henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetussa laissa (639/2015) säädettyistä rekistereistä. Tullin valvonnallisiin ja rikostorjunnallisiin rekistereihin voi kuitenkin sisältyä esimerkiksi ulkomaiselta viranomaiselta peräisin olevaa tietoa, jota ei voida luovuttaa edelleen ilman kyseisen valtion suostumusta. Nämä ja eräät muut tietojen luovutuksia rajoittavat seikat olisi huomioitava säädettyssä laissa tarvittaessa yhteistyössä Tullin kanssa.

Lopuksi, kirjoitusteknisenä kommenttina Tulli haluaa kiinnittää huomiota siihen, että viranomaista tarkoittavana ilmauksena sana Tulli kirjoitetaan isolla alkukirjaimella. Työryhmämietinnössä tämä onkin oikein huomioituna paria poikkeusta lukuun ottamatta.

Sammy Gardemeister
valvontajohtaja

Juha Vilkkö
tulliylitarkastaja

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi